

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2018. gada 31. maijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Uzņēmumu koncentrācijas kontrole – Regula (EK) Nr. 139/2004 – 7. panta 1. punkts – Koncentrācijas īstenošana pirms paziņošanas Eiropas Komisijai un atzīšanas par saderīgu ar kopējo tirgu – Aizliegums – Apjoms – Jēdziens “koncentrācija” – Nolīguma par sadarbību ar trešo personu izbeigšana, ko īsteno viens no koncentrācijā iesaistītajiem uzņēmumiem

Lieta C-633/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sø- og Handelsretten* (Jūras un komercietu tiesa, Dānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 25. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 7. decembrī, tiesvedībā

Ernst & Young P/S

pret

Konkurrencerådet.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), tiesneši E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Bergere [*M. Berger*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerālvokāts: N. Vāls [*N. Wahl*]

sekretāre: S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 15. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Ernst & Young P/S* vārdā – *G. Holtso* un *J. Plum*, advokater,
- Dānijas valdības vārdā – *C. Thorning*, pārstāvis, kam palīdz *J. Pinborg*, advokat,
- Eiropas Komisijas vārdā – *G. Conte* un *T. Vecchi*, pārstāvji, kuriem palīdz *H. PEYtz*, advokat,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2018. gada 18. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – dāņu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula) (OV 2004, L 24, 1. lpp.) 7. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar prasību atcelt tiesību aktu, ko *Ernst & Young P/S* ir cēlusi *Sø- og Handelsretten* (Jūras un komercietu tiesa, Dānija) par *Konkurrencerådet* (Konkurences padome, Dānija) lēmumu, kurā tā konstatēja, ka, pirmkārt, *Ernst & Young*, *Ernst & Young Europe LLP*, *Ernst & Young Godkendt Revisionsaktieselskab*, *Ernst & Young Global Limited* un *EYGS LLP* (turpmāk tekstā kopā – “sabiedrības EY”) un, otrkārt, *KPMG Statsautoriseret Revisionspartnerselskab*, *Komplementarselskabet af 1 januar 2009 Statsautoriseret Revisionsaktieselskab* un *KPMG Ejendomme Flintholm K/S* (turpmāk tekstā kopā – “sabiedrības KPMG DK”) ir pārkāpušas konkurrencelov (Dānijas Konkurences likums) 12.c panta 5. punktā noteikto aizliegumu īstenot koncentrāciju, pirms to ir atļāvusi Konkurences padome (turpmāk tekstā – “apturēšanas pienākums”).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Regulas Nr. 139/2004 preambulas 5., 6., 20. un 34. apsvērums ir formulēti šādi:

“(5) [...] būtu jānodrošina, ka reorganizācijas process nerada ilgstošu kaitējumu konkurencei, tāpēc Kopienas tiesību aktos jāiekļauj noteikumi, kas reglamentē šo koncentrāciju, kas var nozīmīgi vājināt efektīvu konkurenci kopējā tirgū vai būtiskā tā daļā.

(6) Tādēļ ir nepieciešams īpašs juridisks instruments, kas ļautu īstenot visu koncentrāciju efektīvu kontroli attiecībā uz to sekām Kopienas konkurences struktūrā un kas būtu vienīgais instruments, ko piemēro šādām koncentrācijām. [...]

[...]

(20) Ir lietderīgi definēt koncentrācijas koncepciju tādā veidā, lai ietvertu darbības, kas izraisa paliekošas izmaiņas attiecīgo uzņēmumu kontrolē un tādējādi arī tirgus struktūrā. Tādēļ ir lietderīgi šīs regulas darbības jomā iekļaut visus kopuzņēmumus, kas ilgstoši darbojas kā neatkarīga ekonomiska vienība. Turklāt ir lietderīgi uzskatīt par vienu koncentrāciju visus darījumus, kas ir cieši saistīti tādējādi, ka pēc stāvokļa ir saistīti vai notiek vairāku vērtspapīru darījumu sēriju veidā saprātīgi īsā laika periodā.

[...]

(34) Lai nodrošinātu efektīvu kontroli, uzņēmumiem pēc vienošanās noslēgšanas obligāti jāsniedz iepriekšējs paziņojums par Kopienas mēroga koncentrāciju, paziņojums par publisku piedāvājumu vai kontroles iegūšanu. [...] Koncentrāciju īstenošana jāaptur līdz Komisija pieņem galīgo lēmumu. Tomēr, vajadzības gadījumā jābūt iespējai atkāpties no šīs apturēšanas pēc attiecīgo uzņēmumu pieprasījuma. [...]”
- 4 Šīs regulas 3. panta “Koncentrācijas definīcija” 1. un 2. punktā ir paredzēts:

“1. Uzskata, ka koncentrācija rodas, ja notiek ilgtermiņa kontroles maiņa šādu iemeslu dēļ:

a) divu vai vairāku agrāk neatkarīgu uzņēmumu vai to daļu apvienošanās rezultātā; vai

b) viena vai vairākas personas, kas jau kontrolē vismaz vienu uzņēmumu, vai viens vai vairāki uzņēmumi, nopērkot vērtspapīrus vai akcijas, līguma rezultātā vai jebkādā citā veidā iegūst tiešu vai netiešu kontroli pār citu uzņēmumu, vairākiem uzņēmumiem vai uzņēmumu daļām.

2. Par kontroli uzskata tiesības, līgumus vai citus līdzekļus, kas atsevišķi vai apvienojumā un ņemot vērā iesaistīto faktu vai tiesību aktu izskatīšanu, dod iespēju izšķiroši ietekmēt uzņēmumu, jo īpaši ar šādiem līdzekļiem:

a) īpašuma tiesībām vai tiesībām izmantot visus vai daļu no uzņēmuma aktīviem;

b) tiesībām vai līgumiem, kas piešķir izšķirošu ietekmi uz uzņēmuma sastāvu, balsošanu vai izpildvaru.

5 Minētās regulas 4. panta “Iepriekšēja koncentrāciju paziņošana un pirmspaziņošanas lietas nodošana pēc ziņotāju pušu lūguma” 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“Par Kopienas mēroga koncentrācijām, kas definētas šajā regulā, jāpaziņo Komisijai pirms to īstenošanas un pēc vienošanās slēgšanas, publiskā piedāvājuma publicēšanas vai kontrolpaketes iegūšanas.”

6 Šīs pašas regulas 7. panta “Koncentrāciju apturēšana” 1.–3. punktā ir paredzēts:

“1. Kopienas mēroga koncentrāciju, kas definēta 1. pantā vai ko Komisija pārbaudīs saskaņā ar 4. panta 5. punktu, nedrīkst uzsākt pirms tās paziņošanas vai līdz brīdim, kamēr to atzīst par atbilstošu kopējam tirgum saskaņā ar lēmumu, ievērojot 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu, 8. panta 1. punktu vai 8. panta 2. punktu, vai pamatojoties uz pieņēmumu saskaņā ar 10. panta 6. punktu.

2. Šā panta 1. punkts netraucē īstenot publisku piedāvājumu vai darījumu virkni ar vērtspapīriem, tai skaitā tādiem, ko pārvērš citos vērtspapīros, ko pieņem tirdzniecībai tirgū, piemēram, fondu biržā, ar ko iegūst kontroli 3. panta nozīmē no dažādiem pārdevējiem, pie nosacījuma, ka:

a) Komisijai bez kavēšanās ir paziņots par koncentrāciju saskaņā ar 4. pantu; un

b) kontroles ieguvējs neizmanto balsstiesības, ko paredz attiecīgie vērtspapīri, vai īsteno tās tikai tāpēc, lai saglabātu savu investīciju pilnu vērtību, pamatojoties uz atkāpi, ko Komisija piešķir saskaņā ar 3. punktu.

3. Pēc pieprasījuma Komisija var piešķirt atkāpi no saistībām, ko paredz 1. un 2. punkts. Pieprasījumam piešķirt atkāpi jābūt pamatotam. Lemjot par pieprasījumu, Komisija cita starpā ņem vērā apturēšanas sekas attiecībā uz koncentrācijā iesaistīto uzņēmumu, uzņēmumiem vai trešo pusi un apdraudējumu, ko koncentrācija rada konkurencei. Šādu atkāpi var piešķirt, ievērojot nosacījumus un saistības, lai nodrošinātu apstākļus efektīvai konkurencei. Atkāpi var piemērot un piešķirt jebkurā laikā, pirms paziņošanas vai pēc darījuma.”

7 Regulas Nr. 139/2004 21. panta “Regulas piemērošana un jurisdikcija” 1. punktā ir noteikts:

“Koncentrācijām, kas definētas 3. pantā, piemēro tikai šo regulu un nepiemēro Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 [(2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101. un 102.] pantā [(OV 2003, L 1, 1. lpp.)], (EEK) Nr. 1017/68 [..], (EEK) Nr. 4056/86 [..] un (EEK) Nr. 3975/87 [..], izņemot attiecībā uz tiem kopuzņēmumiem, kas nav Kopienas mēroga kopuzņēmumi un kuru mērķis vai sekas ir to uzņēmumu konkurējošas darbības koordinēšana, kas saglabā neatkarību.”

Dānijas tiesības

- 8 Dānijas Konkurences likuma 12.c pantā ir noteikts:

“1. Dānijas Konkurences un patērētāju aizsardzības iestāde lemj par to, vai koncentrāciju var atļaut vai aizliegt.

[..]

5. Koncentrācija, uz kuru attiecas šā likuma noteikumi, netiek īstenota pirms tās paziņošanas vai līdz to ir atļāvusi Dānijas Konkurences un patērētāju aizsardzības iestāde saskaņā ar iepriekš minēto 1. punktu.

[..]

6. Dānijas Konkurences un patērētāju aizsardzības iestāde var piešķirt atkāpi no 5. punkta noteikumiem un var paredzēt nosacījumus un saistības, lai nodrošinātu apstākļus efektīvai konkurencei.”

- 9 No paskaidrojuma raksta Dānijas Konkurences likuma 12.c pantam izriet, ka Dānijas koncentrāciju kontroli reglamentējošie noteikumi ir balstīti uz Regulas Nr. 139/2004 normām, un tie attiecībā uz jēdziena “koncentrācija” un apturēšanas pienākuma definīciju un tvērumu ir jāinterpretē saskaņā ar minētās regulas normām.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 10 2013. gada 18. novembrī sabiedrības *KPMG DK* ar sabiedrībām *EY* noslēdza vienošanos par koncentrāciju (turpmāk tekstā – “vienošanās par koncentrāciju”).
- 11 Faktu norises laikā sabiedrības *KPMG DK* un *EY* bija revīzijas uzņēmumi, kas sniedza uzņēmumu revīzijas un audita pakalpojumus Dānijā.
- 12 Vienošanās par koncentrāciju noslēgšanas brīdī sabiedrības *KPMG DK* bija neatkarīgu revīzijas uzņēmumu tīkla *KPMG International Cooperative* (turpmāk tekstā – “*KPMG International*”) dalībnieces. Tā kā sabiedrības *KPMG DK* nebija strukturāli iekļautas *KPMG International* tīklā, 2010. gada 15. februārī starp sabiedrībām *KPMG DK* un *KPMG International* tika noslēgts nolīgums par sadarbību (turpmāk tekstā – “nolīgums par sadarbību”). Saskaņā ar šo nolīgumu sabiedrībām *KPMG DK* bija ekskluzīvas tiesības būt *KPMG International* dalībniecēm Dānijā un izmantot *KPMG International* preču zīmes savai komercdarbībai šajā dalībvalstī.
- 13 Nolīgumā par sadarbību bija ietverti arī noteikumi, kas attiecās uz klientu sadali, pienākumu sniegt pakalpojumus klientiem no citām valstīm un ikgadēju samaksu par iespēju piedalīties tīklā. Piedevām tajā bija paredzēts, ka revīzijas uzņēmumi dalībnieki nedrīkst savā starpā slēgt komercīgumus, piemēram, veidojot partnerības vai kopuzņēmumus. Ar šo nolīgumu arī tika ieviesta brīvprātīga un integrēta sadarbība starp revīzijas uzņēmumiem dalībniekiem, kuri darbojas, pamatojoties uz kopīgiem standartiem un procedūrām, un kuri saskarsmē ar klientiem sevi pasniedz kā globāls tīkls, lai gan katrs no tiem no konkurences tiesību viedokļa bija patstāvīgs un neatkarīgs uzņēmums.
- 14 Saskaņā ar vienošanos par koncentrāciju sabiedrībām *KPMG DK* kopš tās parakstīšanas brīža bija pienākums paziņot, ka, ņemot vērā koncentrāciju ar sabiedrībām *EY*, tās, sākot ar vēlākais 2014. gada 30. septembri, izstājas no *KPMG International*. Saskaņā ar nolīgumu par sadarbību vienpusējas atkāpšanās gadījumā uzteikums bija jāpaziņo vismaz sešus mēnešus pirms *KPMG International* pārskata gada beigām.

- 15 Starp pamatlietas pusēm nav domstarpību par to, ka aplūkotā koncentrācija nebija Kopienas mēroga Regulas Nr. 139/2004 izpratnē, ka par to bija jāpaziņo Dānijas kompetentajām iestādēm un ka tās īstenošanas priekšnoteikums bija šo iestāžu iepriekšēja atļauja.
- 16 Pēc vienošanās par koncentrāciju 2013. gada 18. novembrī parakstīšanas sabiedrības *KPMG DK* tajā pašā dienā atkāpās no nolīguma par sadarbību, sākot ar 2014. gada 30. septembri. Pašas atkāpšanās no nolīguma par sadarbību priekšnoteikums nebija konkurences iestāžu atļauja.
- 17 Vienošanās par koncentrāciju noslēgšana tika publiskota 2013. gada 19. novembrī.
- 18 2013. gada 20. novembrī *KPMG International* publiskoja savu nodomu palikt Dānijas tirgū un tādēļ 2013. gada 21. novembrī Dānijā atjaunoja darbību revīzijas un audita jomā, lai gan nolīgums par sadarbību vēl bija spēkā.
- 19 Vairāki sabiedrību *KPMG DK* klienti nolēma revidentus nomainīt, izšķiroties par labu *KPMG International* vai citiem uzņēmumiem.
- 20 Sabiedrības *KPMG DK* un *EY* veica pirmspaziņošanas procedūru, tiklīdz vienošanās par koncentrāciju tika publiskota un bija notikusi pirmā saziņa ar Dānijas iestādēm, sākot ar 2013. gada 21. novembri.
- 21 2013. gada 13. decembrī par darījumu tika paziņots *Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen* (Konkurences un patērētāju aizsardzības iestāde, Dānija), un ar Konkurences padomes 2014. gada 28. maija lēmumu tā tika atļauta ar nosacījumu, ka pusēm ir jāuzņemas zināmas saistības. Pēc šīs atļaujas sabiedrības *KPMG DK* un *KPMG International* vienojās izbeigt nolīgumu par sadarbību no 2014. gada 30. jūnija.
- 22 Ar 2014. gada 17. decembra lēmumu (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) Konkurences padome konstatēja, ka, saskaņā ar vienošanos par koncentrāciju atkāpjoties no nolīguma par sadarbību 2013. gada 18. novembrī, proti, pirms tam, kad Konkurences padome bija atļāvusi koncentrāciju, sabiedrības *KPMG DK* ir pārkāpušas Dānijas Konkurences likumā paredzēto aizliegumu īstenot koncentrāciju pirms šīs atļaujas.
- 23 Konkurences padome apstrīdēto lēmumu pamato ar visu faktisko apstākļu izvērtējumu, saskaņā ar kuru atkāpšanās no nolīguma par sadarbību it īpaši atbilst koncentrācijai specifikai, ir neatgriezeniska un laikposmā starp pašu šo atkāpšanos un koncentrācijas atļaušanu var ietekmēt tirgu. It īpaši Konkurences padome pauda uzskatu, ka nav jāpierāda, ka minētā atkāpšanās bija ietekmes uz tirgu cēlonis, jo pietiekot ar to vien, ka tā varēja šo ietekmi radīt.
- 24 *Ernst & Young* 2015. gada 1. jūnijā cēla *Sø- og Handelsretten* (Jūras un komercietu tiesa) prasību par tiesību akta atcelšanu, kura bija vērsta pret apstrīdēto lēmumu un kurā tika apstrīdēta it īpaši Konkurences padomes sniegtā interpretācija par koncentrācijas īstenošanu, pirms šo koncentrāciju ir atļāvusi Konkurences padome, kā arī apstrīdētā lēmuma pamatus un atkāpšanās no nolīguma par sadarbību šķietami radīto ietekmi uz tirgu.
- 25 *Ernst & Young* turklāt uzsvēra, ka pamatlietas iznākums ietekmēs jautājumu par iespējamu kriminālsodu, ņemot vērā, ka Dānijas Konkurences un patērētāju aizsardzības iestāde 2015. gada 11. jūnijā vērsās pie *Statsanklager for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet* (smagu ekonomisko un starptautisko noziegumu prokurors, Dānija), lūdzot tam izvērtēt sabiedrību *EY* darbības no krimināltiesību viedokļa.
- 26 Tā kā Dānijas koncentrāciju kontroles noteikumi ir balstīti uz Regulu Nr. 139/2004 un Konkurences padome apstrīdētajā lēmumā būtībā atsaucas uz Komisijas lēmumpieņemšanas praksi un Savienības tiesu judikatūru, iesniedzējtiesa uzskatīja, ka Regulas Nr. 139/2004 7. panta 1. punkts izraisa jautājumus.

27 Šādos apstākļos *Sø- og Handelsretten* (Jūras un komercietu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Kādi kritēriji ir jāpiemēro, izvērtējot, vai uz uzņēmuma rīcību vai darbību attiecas Padomes Regulas Nr. 139/2004 [...] 7. panta 1. punktā noteiktais aizliegums (īstenošanas aizliegums pirms [koncentrācijas] atļaušanas), un vai īstenošanas darbība 7. panta 1. punkta izpratnē nozīmē, ka darbība pilnībā vai daļēji, faktiski vai juridiski pieder pie kontroles iegūšanas vai iesaistīto uzņēmumu turpinātās darbības apvienošanas, kas (ar nosacījumu, ka ir sasniegti kvantitatīvie robežlielumi) izraisa paziņošanas pienākumu?
- 2) Vai atkāpšanās no nolīguma par sadarbību kā šajā lietā, par ko ir paziņots apstākļos, kuri atbilst [lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu] aprakstītajiem, var būt īstenošanas darbība, uz kuru attiecas aizliegums saskaņā ar Padomes Regulas Nr. 139/2004 7. panta 1. punktu, un kādi kritēriji šādā gadījumā ir jāpiemēro, to izvērtējot?
- 3) Vai, atbildot uz otro jautājumu, ir nozīme tam, vai atkāpšanās no nolīguma ir radījusi ietekmi uz tirgu konkurences tiesību aspektā?
- 4) Ja atbilde uz trešo jautājumu ir apstiprinoša, tiek lūgts precizēt, kādi kritēriji un kāda varbūtības pakāpe jāpiemēro, [pamatlietā] lemjot par to, vai šī atkāpšanās no nolīguma ir šādi ietekmējusi tirgu, tostarp, kāda ir nozīme iespējai, ka šo ietekmi varēja izraisīt citi cēloņi?”

Par Tiesas kompetenci

- 28 Komisija ir paudusi šaubas par Tiesas kompetenci pieņemt nolēmumu par šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ņemot vērā, ka pamatlietā nav piemērojamas Savienības tiesības un ka piemērojamajā likumā nav atsauces uz Savienības tiesībām, un tikai šī likuma sagatavošanas darbos esot precizēts, ka tas ir jāinterpretē Regulas Nr. 139/2004, kā arī Eiropas Savienības Vispārējās tiesas un Tiesas judikatūras gaismā.
- 29 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar LESD 267. pantu Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par Līgumu, kā arī Eiropas Savienības iestāžu pieņemto tiesību aktu interpretāciju. Šajā pantā noteiktās sadarbības starp Tiesu un dalībvalstu tiesām ietvaros vienīgi valsts tiesa, ņemot vērā katras lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu pieņemt savu nolēmumu, un cik atbilstīgi ir jautājumi, ko tā uzdod Tiesai. Līdz ar to, ja valstu tiesu uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (spriedums, 2013. gada 14. marts, *Allianz Hungária Biztosító* u.c., C-32/11, EU:C:2013:160, 19. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 30 Saskaņā ar šo judikatūru Tiesa vairākkārt ir atzinusi, ka tās kompetencē ir lemt par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, kuri attiecas uz Savienības tiesību normām, situācijās, kad uz pamatlietas faktiem neattiecas Savienības tiesību tiesas piemērošanas joma, bet kad minēto tiesību normu piemērošana tomēr ir paredzēta valsts tiesību aktos, kuros pilnībā iekšējas situācijas tiek risinātas tāpat, kā tas darīts Savienības tiesībās. Šādos gadījumos, lai izvairītos no turpmākām interpretācijas atšķirībām, Savienības interesēs pavisam noteikti ir no Savienības tiesībām pārņemtās tiesību normas vai jēdzienus interpretēt vienveidīgi, neatkarīgi no apstākļiem, kādos tie ir jāpiemēro (spriedums, 2013. gada 14. marts, *Allianz Hungária Biztosító* u.c., C-32/11, EU:C:2013:160, 20. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 31 Runājot par šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir jānorāda, ka pretēji Itālijas Konkurences likumam, uz kuru attiecās lieta, kas bija pamatā 2007. gada 11. decembra spriedumam *ETI* u.c. (C-280/06, EU:C:2007:775, 23. un 24. punkts), Dānijas Konkurences likumā nav ietverta tieša norāde uz Savienības tiesību normām, kuru interpretācija tiek lūgta.

- 32 Tāpat pretēji Ungārijas Konkurences likumam, uz kuru attiecās lieta, kas bija pamatā 2013. gada 14. marta spriedumam *Allianz Hungária Biztosító* u.c. (C-32/11, EU:C:2013:160, 21. punkts), Dānijas Konkurences likumā nav burtiski pārņemtas atbilstošās Regulas Nr. 139/2004 normas.
- 33 Tomēr, pirmkārt, no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka Dānijas Konkurences likuma sagatavošanas darbi parāda, ka Dānijas likumdevēja nodoms ir bijis saskaņot Dānijas konkurences tiesību aktus koncentrācijas kontroles jomā ar Savienības tiesību aktiem, jo valsts tiesību normas būtībā ir balstītas uz Regulu Nr. 139/2004. Ar Dānijas Konkurences likuma 12.c panta 5. punktu ir ieviests aizliegums īstenot jebkādas koncentrācijas darbības, pirms par to nav paziņots kompetentajām iestādēm vai nav saņemta to atļauja, un šis aizliegums ir būtībā identisks tam, kurš ir paredzēts Regulas Nr. 139/2004 7. panta 1. punktā.
- 34 Otrkārt, iesniedzējtiesa, izvērtējot tās izskatāmās lietas īpatnības un it īpaši šis valsts Konkurences likuma, kura interpretācija ir tās ziņā, sagatavošanas darbus, ir paudusi uzskatu, ka Dānijas likums ir jāinterpretē it īpaši Tiesas judikatūras gaismā.
- 35 Šādos apstākļos Tiesas kompetencē ir sniegt atbildes uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem.

Par pirmo līdz trešo jautājumu

- 36 Ar pirmo līdz trešo jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 139/2004 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka koncentrācija tiek īstenota tikai ar tādu darbību, kas pilnībā vai daļēji, faktiski vai juridiski veicina kontroles maiņu mērķuzņēmumā. Tā it īpaši vēlas noskaidrot, vai var tikt uzskatīts, ka atkāpšanās no nolīguma par sadarbību tādos apstākļos kā pamatlietā izraisa koncentrācijas īstenošanu un vai šajā ziņā ir nozīmīgs jautājums, vai šāda atkāpšanās ir ietekmējusi tirgu.
- 37 Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 139/2004 7. panta 1. punktā ir paredzēts vienīgi, ka koncentrāciju nedrīkst īstenot pirms tās paziņošanas vai līdz brīdim, kamēr to atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu.
- 38 Tādējādi šajā tiesību normā nav sniegta nekāda norāde attiecībā uz nosacījumiem, kādiem pastāvēt, koncentrācija ir uzskatāma par īstenotu, un it īpaši tajā nav precizēts, vai koncentrācijas īstenošanu var izraisīt darbība, kas neveicina kontroles maiņu mērķuzņēmumā.
- 39 Līdz ar to ir jākonstatē, ka no minētā 7. panta formulējuma vien nav iespējams precizēt tajā noteiktā aizlieguma tvērumu.
- 40 Taču, kad Savienības tiesību normas gramatiska interpretācija neļauj precīzi novērtēt tās tvērumu, attiecīgais tiesiskais regulējums ir jāinterpretē, balstoties gan uz tā mērķi, gan vispārējo sistēmu (spriedums, 2017. gada 7. septembris, *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Runājot par Regulas Nr. 139/2004 mērķiem it īpaši no tās preambulas 5. apsvēruma izriet, ka ar to ir paredzēts nodrošināt, ka uzņēmumu reorganizācija nerada ilgstošu kaitējumu konkurencei. Līdz ar to Savienības tiesībās ir jāietver normas, kas ir piemērojamas koncentrācijām, kuras var būtiski kavēt efektīvu konkurenci iekšējā tirgū vai ievērojamā tā daļā. Tādēļ saskaņā ar minētās regulas preambulas 6. apsvērumu tām ir jārada iespēja īstenot visu koncentrāciju efektīvu kontroli attiecībā uz to sekām Kopienas konkurences struktūrā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 7. septembris, *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 21. punkts).

- 42 Kā izriet no Regulas Nr. 139/2004 preambulas 34. apsvēruma, tieši lai nodrošinātu šīs kontroles efektivitāti, uzņēmumiem par savām koncentrācijām ir obligāti iepriekš jāpaziņo un to īstenošana jāaptur līdz galīgā lēmuma pieņemšanai.
- 43 Ir jānorāda, ka tādēļ, ar minētās regulas 7. panta 1. punktu aizliedzot koncentrācijas īstenošanu, šis aizliegums tiek attiecināts vienīgi uz tādām koncentrācijām, kas ir definētas šīs pašas regulas 3. pantā, un vienlaikus tiek izslēgta visu to darbību aizliegšana, kuras nevar tikt uzskatītas par tādām, kas veicina koncentrācijas īstenošanu.
- 44 No minētā izriet, ka, lai noteiktu Regulas Nr. 139/2004 7. panta tvērumu, ir jāņem vērā minētā 3. pantā ietvertā koncentrācijas jēdziena definīcija.
- 45 Atbilstoši šai tiesību normai tiek uzskatīts, ka koncentrācija ir īstenota, ja notiek ilgtermiņa kontroles maiņa, diviem vai vairākiem agrāk neatkarīgiem uzņēmumiem vai to daļām apvienojoties, vai arī vienai vai vairākām personām, kas jau kontrolē vismaz vienu uzņēmumu, vai vienam vai vairākiem uzņēmumiem iegūstot tiešu vai netiešu kontroli pār citu uzņēmumu, vairākiem uzņēmumiem vai uzņēmumu daļām, ņemot vērā, ka par kontroli uzskata tiesības, līgumus vai citus līdzekļus, kas dod iespēju izšķiroši ietekmēt uzņēmumu.
- 46 No minētā izriet, ka koncentrācijas īstenošana minētā 7. panta izpratnē notiek, tiklīdz viens no koncentrācijas dalībniekiem īsteno darbības, kas veicina ilgtermiņa kontroles maiņu mērķuzņēmumā.
- 47 Prasībai nodrošināt efektīvu koncentrāciju kontroli atbilst arī apstāklis, ka šī paša panta piemērošanas jomā ietilpst katra daļēja koncentrācijas īstenošana. Ja koncentrācijas dalībniekiem būtu aizliegts īstenot koncentrāciju, veicot vienu darbību, bet būtu ļauts šo pašu rezultātu sasniegt, veicot daļējas secīgas darbības, tiktu mazināta Regulas Nr. 139/2004 7. pantā noteiktā aizlieguma lietderīgā iedarbība un šādi apdraudēta šajā regulā paredzētā kontroles raksturīgā pazīme, ka tā ir jāveic iepriekš, kā arī regulā izvirzīto mērķu īstenošana.
- 48 Šajā pašā aspektā minētās regulas preambulas 20. apsvērumā ir paredzēts, ka par vienu koncentrāciju ir jāuzskata visi darījumi, kas ir cieši saistīti tādējādi, ka tie ir savstarpēji nosacīti vai izpaužas kā vairāku vērtspapīru darījumu sērija saprātīgi īsā laika periodā.
- 49 Tomēr, ja šādas darbības, lai gan tās tiek veiktas saistībā ar koncentrāciju, nav nepieciešamas, lai radītu kontroles maiņu uzņēmumā, ko skar šī koncentrācija, Regulas Nr. 139/2004 7. pants uz tām neattiecas. Šīm darbībām, lai gan tās var būt koncentrāciju papildinošas un sagatavojošas, nav tiešas funkcionālas saiknes ar tās īstenošanu tādējādi, ka to īstenošana principā nevar apdraudēt koncentrāciju kontroles efektivitāti.
- 50 Ar apstākli, ka šādas darbības var ietekmēt tirgu, nepietiek, lai pamatotu atšķirīgu minētā 7. panta interpretāciju. Pirmkārt, darbības ietekmes uz tirgu novērtēšana pieder pie koncentrācijas izvērtējuma pēc būtības. Regulas Nr. 139/2004 7. pantā paredzētais apturēšanas pienākums tiek piemērots neatkarīgi no jautājuma, vai koncentrācija ir saderīga ar kopējo tirgu vai ne, jo tā pastāvēšanas jēga ir tieši ļaut Komisijai nodrošināt visu koncentrācijas darbību efektīvu kontroli.
- 51 Otrkārt, nevar tikt izslēgts, ka darbība, kas nekādi neietekmē tirgu, tomēr var veicināt kontroles maiņu mērķuzņēmumā un ka tādējādi ar to vismaz daļēji tiek īstenota koncentrācija.
- 52 No tā izriet, ka no Regulā Nr. 139/2004 izvirzīto mērķu viedokļa tās 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tā, ka ar to koncentrācijas dalībniekiem ir aizliegts īstenot jebkādas darbības, kas veicina ilgtermiņa kontroles maiņu kādā no uzņēmumiem, kurus skar šī koncentrācija.
- 53 Šāda šī panta interpretācija arī iekļaujas Regulas Nr. 139/2004 vispārējā sistēmā.

- 54 Lai gan ir taisnība, ka atbilstoši šīs regulas preambulas 6. apsvērumam šajā regulā noteiktā koncentrācijas preventīvā kontrole attiecas uz koncentrācijām, kuras ietekmē konkurences struktūru Savienībā, tomēr no tā nebūt neizriet, ka uz visu to uzņēmumu rīcību, kurai nav šādas ietekmes, Komisijas vai konkurences jomā kompetento valsts iestāžu kontrole neattiecas (spriedums, 2017. gada 7. septembris, *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 30. punkts).
- 55 Minētā regula, gluži tāpat kā it īpaši Regula (EK) Nr. 1/2003, ietilpst tiesību aktu kopumā, kuru mērķis ir LESD 101. un 102. panta īstenošana, kā arī tādas uzraudzības sistēmas izveide, kas Savienības iekšējā tirgū nodrošinātu neizkropļotu konkurenci (spriedums, 2017. gada 7. septembris, *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 31. punkts).
- 56 Kā izriet no Regulas Nr. 139/2004 21. panta 1. punkta, tās 3. pantā definētajām koncentrācijām, kurām principā nav piemērojama Regula Nr. 1/2003, ir piemērojama tikai šī regula (spriedums, 2017. gada 7. septembris, *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 32. punkts).
- 57 Savukārt Regula Nr. 1/2003 ir piemērojama uzņēmumu rīcībai, kura nav kvalificējama kā koncentrācija Regulas Nr. 139/2004 izpratnē, bet tomēr var radīt uzņēmumu savstarpēju koordināciju, kas ir pretrunā LESD 101. pantam, un uz kurām šī iemesla dēļ attiecas Komisijas un valstu konkurences uzraudzības iestāžu kontrole (spriedums, 2017. gada 7. septembris, *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 33. punkts).
- 58 Līdz ar to, kā būtībā ir norādīts ģenerālvokāta secinājumā 68. punktā, ja Regulas Nr. 139/2004 7. panta piemērošanas joma tiktu paplašināta, to attiecinot uz darbībām, kas neveicina koncentrācijas īstenošanu, tiktu ne vien paplašināta šīs regulas piemērošanas joma, pārkāpjot tās 1. pantu, bet arī attiecīgi sašaurināta Regulas Nr. 1/2003 piemērošanas joma un pēdējā minētā šādām darbībām vairs nebūtu piemērojama, lai gan tās var izraisīt uzņēmumu savstarpēju koordināciju LESD 101. panta izpratnē.
- 59 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāsecina, ka Regulas Nr. 139/2004 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka koncentrācija tiek īstenota tikai ar tādu darbību, kas pilnībā vai daļēji, faktiski vai juridiski veicina kontroles maiņu mērķuzņēmumā.
- 60 Runājot par jautājumu, vai var tikt uzskatīts, ka atkāpšanās no nolīguma par sadarbību tādu apstākļu kontekstā kā pamatlietā izraisa koncentrācijas īstenošanu, ir jānorāda, ka apstākļos, kas ir aprakstīti lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu un kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, lai gan šī atkāpšanās un aplūkotā koncentrācija ir savstarpēji nosacītas, un tai var būt šo koncentrāciju papildinošs un sagatavojošs raksturs, tomēr, neņemot vērā tās iespējami radīto ietekmi uz tirgu, tā pati par sevi neveicina ilgtermiņa kontroles maiņu mērķuzņēmumā.
- 61 Papildus apstāklim, ka runa ir par darbību, kas skar tikai vienu no koncentrācijas dalībniecēm, un trešo personu, proti, *KPMG International*, ar šo atkāpšanos no nolīguma sabiedrības *EY* nav ieguvušas iespēju īstenot jebkādu ietekmi uz sabiedrībām *KPMG DK*, kuras, kā izriet no šī sprieduma 12. un 13. panta, gan pirms, gan pēc minētās nolīguma izbeigšanas bija no konkurences tiesību viedokļa neatkarīgas.
- 62 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo līdz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 139/2004 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka koncentrācija tiek īstenota tikai ar tādu darbību, kas pilnībā vai daļēji, faktiski vai juridiski veicina kontroles maiņu mērķuzņēmumā. Nevar tikt uzskatīts, ka atkāpšanās no nolīguma par sadarbību tādos apstākļos kā pamatlietā, kuri ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, izraisa koncentrācijas īstenošanu, turklāt neatkarīgi no jautājuma, vai šī atkāpšanās ir ietekmējusi tirgu.

Par ceturto jautājumu

- 63 Ņemot vērā atbildi uz pirmo līdz trešo jautājumu, uz ceturto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 64 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula) 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka koncentrācija tiek īstenota tikai ar tādu darbību, kas pilnībā vai daļēji, faktiski vai juridiski veicina kontroles maiņu mērķuzņēmumā. Nevar tikt uzskatīts, ka atkāpšanās no nolīguma par sadarbību tādos apstākļos kā pamatlietā, kuri ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, izraisa koncentrācijas īstenošanu, turklāt neatkarīgi no jautājuma, vai šī atkāpšanās ir ietekmējusi tirgu.

[Paraksti]